

<https://doi.org/10.28925/2311-259x.2024.4.1>
УДК 821.111.091

Анастасія Говді

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
пл. Кошута, 6, Берегове, 90202, Україна
 <https://orcid.org/0009-0001-2069-9619>
godianaasztazia.b19an@kmf.org.ua

Владислава Демецька

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
пл. Кошута, 6, Берегове, 90202, Україна
 <https://orcid.org/0000-0001-9902-7913>
demetskaya.vladislava@kmf.org.ua

ПОЗАЧАСОВА МОГУТНІСТЬ СЛОВА. ВІДДЗЕРКАЛЕННЯ ІСТИНИ «IF» РЕДЬЯРДА КІПЛІНГА У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ВИМІРІ

Стаття присвячена дослідженню унікального за своєю суттю феномена вірша Р. Кіплінга «If», який з огляду хроноспецифіки тексту не втрачає своєї актуальності не лише для англо-саксонської лінгвокультури, але й для українського суспільства, аж надто коли йдеться про переломні сторінки новітньої історії нашої країни. Мета статті полягає у з'ясуванні причин позачасової актуальності аналізованого вірша в межах англо-саксонської лінгвокультури. На наш погляд, цей твір задіяний у формуванні ключових особистісних цінностей, які утілюються в портреті сучасного успішного діяча, представника різних сфер діяльності носіїв цієї лінгвокультури. Інтерпретаційний метод аналізу дає змогу з'ясувати специфіку афористичної скомпресованості тексту, яка формує прагматичний вплив на різновікову і соціально диверсифіковану аудиторію, що є певним внеском у розвиток інтерпретації тексту. Застосування елементів перекладознавчого аналізу уможливує розуміння ступеня адекватності відтворення оригіналу для іншопольської рецепції, а також пояснюють існування понад п'ятнадцяти версій перекладу в українському лінгвокультурному просторі, що слугує розкриттю проблем історії художнього перекладу. Біографічний метод аналізу зосереджується на виявленні індивідуальної специфіки сприйняття цього тексту видатними діячами певних лінгвокультур, впливу аналізованої поезії на формування їхніх особистих якостей, що підкреслює літературознавчий аспект статті. Актуальність аналізованої поезії для української лінгвокультури підкреслюється постанням перекладів саме в періоди соціально-політичних потрясінь у новітній історії України.

У результаті дослідження доведено, що особливе місце в англо-саксонській культурі цей вірш посідає завдяки зверненню до цінностей, традиційних для цієї культури. При цьому вони здатні впливати на формування сучасної особистості не лише в межах англо-саксонської культури, а й наприклад в Україні. Перспективним убачається запровадження зіставного перекладознавчого аналізу перекладних версій поезії «If» задля визначення рівня адекватності відтворення індивідуального авторського стилю в перекладі з акцентом на особливостях афористичності оригіналу.

Ключові слова: поетичний текст; Р. Кіплінг; інтерпретаційний метод аналізу; перекладознавчий аналіз; полікультурний вимір; позатекстова специфіка.

Протягом століть людина з приреченістю визнавала, що поезія здатна не лише вплинути на майбутнє особистості, але й прогнозувати вибір поколінь нації чи народу (тут йдеться про найпрозоріші приклади національних гімнів, пророчі вірші поетичних геніїв, народні легендарні пісні тощо). На перший погляд, наш прагматичний час, який характеризується всесвітнім розповсюдженням і використанням мультимодальних засобів інформаційного покриття, широким поцінуванням короткострокових мультимедійних програм і пристроїв, спорадичним захопленням певними музичними, прозовими, навіть поетичними трендами, але все ж таки не іменами,

напрочуд стійко демонструє прихильність до окремих віддалених у часі поетичних творів, що, як і раніше, формують нові покоління молодих людей. Направду сила поетичного тексту в разі, якщо він афористичний, емний, скомпресований ідейно та емоційно, в змозі наскрізно, через століття, поєднати людей, які принаймні розмовляють мовою цього тексту, а через переклад — об'єднати і людей іншої лінгвокультурної традиції. Для ілюстрації спробуємо відповісти на запитання: що об'єднує Вімблдонський турнір, Відкритий тенісний чемпіонат (US Open), Консалтингову компанію Resultant, Національну академію оборони (НАО) в штаті Махараштра (Індія) — The

National Defence Academy (NDA), Індійську військово-морську академію в штаті Керала — Indian Naval Academy (INA), 38-го Президента США Джеральда Форда, Прем'єр-міністра Великої Британії Вінстона Черчилля, американського боксера Мухаммеда Алі й інших видатних письменників, музикантів і політичних діячів, а також українське громадянське суспільство періоду Революції гідності 2014 року? Відповідь проста — це вірш Редьярда Кіплінга «If»...

Аналіз досліджень і публікацій

Початок розв'язання запропонованої проблеми поклав палкий шанувальник творчості Редьярда Кіплінга, український перекладач Володимир Чернишенко (Кіплінг, 2016) в книзі «Сім морів». Цю тему також розглядають багато закордонних науковців, серед яких професор Техаського університету Дж. Родні Шорт (J. Rodney Short) (2011, 2013), який вже не одне десятиліття займається розвідкою особливостей взаємозв'язку літературного доробку поета в сучасному контексті. Свою зацікавленість також виявив американський літературний критик Крістофер Бенфі (Christopher Benfey), опублікувавши у 2019 році унікальне дослідження про творчість поета: «If: The Untold Story of Kipling's American Years».

Мета дослідження полягає в з'ясуванні причин і наслідків позачасової актуальності вірша Р. Кіплінга «If» не лише в межах англо-саксонської лінгвокультури, але й української, зокрема в період соціально-політичних потрясінь. Поряд із цим особливий наголос отримує застосування інтерпретаційного методу аналізу для виокремлення ключових, концептуальних настанов, які омовив автор у скомпресованій, афористичній формі, що і забезпечило актуальне звучання тексту для різних поколінь минулих і прийдешніх часів.

Результати дослідження

Доля вірша, як і доля самого автора, неоднозначна. Відомо, що вірш піддавався неодноразовій жовчній критиці з боку і журналістів (Wheatcroft, 1995), і літературознавців (Keating, 1994), і поетів (Neruda, 2021), у той час як і самого Редьярда Кіплінга суспільство неодноразово засуджувало через надмірну імперськість, антисемітизм, а також приниження людини за кольором шкіри, антифеміністичні погляди тощо. Але, незважаючи навіть на авторове здивування такою популярністю цього поетичного тексту в англо-саксонській культурі, текст «If» залишається взірцем для різних поколінь по всьому світові. Відповідь на запитання про «магію» цього тексту криється, на наш погляд, у самій особистості автора, що пройшов неабиякий шлях крізь вплив принаймні двох абсолютно різних із точки зору суспільно-політичного, імперсько-колоніального та культурно-історичного підходів лінгвокультур.

Творчість Редьярда Кіплінга, першого англійського письменника, який отримав Нобелівську премію з літератури «за спостережливість, яскраву фантазію, сміливість ідей та неабиякий

талант оповідача» (1907), вражає своїм різнобарв'ям і багатогранністю. Найвідомішими творами наймолодшого лауреата Нобелівської премії з літератури, яку він отримав у 1907 році, у віці 42-х років, прийнято вважати всесвітньвідому дитячу збірку фантастичних оповідань «Книга джунглів» і шпигунський роман «Кім» (Dillingham, 2001).

Одним із найвідоміших віршів Редьярда Кіплінга вважається «If», написаний у 1895 році й уперше опублікований в історичній книзі-фентезі «Rewards and Fairies» (1910). Цей вірш залишив помітний слід у світовій культурі, адже його різні інтерпретації надихають тисячі читачів з усього світу. Редьярд Кіплінг написав його близько 130 років тому, але він аж ніяк не втрачає своєї значущості, а навпаки, набуває нових значень у найрізноманітніших сферах життя XXI століття.

Захоплені погляди туристів Вествуд Хо! (Westward Ho!), єдиного місця у Великій Британії, що має знак оклику в назві, свідчать про вдаль ідею місцевих жителів у 2016 році викарбувати перший куплет вірша Редьярда Кіплінга «If», що складається з 71 слова та містить 271 літеру, уздовж набережної британського пляжу (Sureset Resin Systems, n.d.). З цією місцевістю пов'язано багато життєвих спогадів поета, що неабияк вплинули на його майбутнє, про що йдеться в книзі «United Services College 1874–1911: A Short Account of Rudyard Kipling's Old School at Westward Ho!», присвяченій опису подій того часу (Tapp, 1934).

Над дверима біля входу до найпопулярнішого у світі Центрального корту (Centre Court), де проводиться найпрестижніший чемпіонат із великого тенісу — Вімблдонський турнір, гравців зустрічають третій і четвертий рядки другої строфи вірша, написані на стіні: «If you can meet with Triumph and Disaster // And treat those two impostors just the same:» (Kipling, 1914).

Ця ж цитата надрукована на вивісці в приватному тенісному клубі West Side, розташованому у Форест-Хілз, де було проведено 60 етапів Національного чемпіонату США, перейменованого в 1968 році на US Open, що в перекладі називають Відкритим чемпіонатом США з тенісу (Smith, 1966). Виникають логічні запитання: чому спортивні арени цитують саме цей літературний твір Редьярда Кіплінга? і з якою метою вони це роблять?

Формально вірш «If» написаний у формі батьківської поради сину, який закликає до дотримання ідей, притаманних стоїцизму. Згідно з цією філософією, людина не здатна контролювати те, що відбувається навколо неї, проте вона в змозі керувати власними реакціями на зовнішні дії. У цьому полягає відповідь на запитання, що спонукало до розташування цитати на відомих спортивних аренах. Справжнє мислення чемпіонів повинно бути сформоване в такий спосіб, щоб вони з високо піднятою головою могли приймати свою перемогу і з гідністю реагувати на свою поразку. Тож можна зробити припущення, що

першочерговою метою цитування є нагадати гравцям ціль, із якою вони виходять на корт, і підготувати їх до результату, яким би він не був. Цитата з поезії «If» віддзеркалює мудрість, яку тенісист бачить перед грою і яка мотивує до дії, спонукає до перемоги й водночас заспокоює. Очевидним є той факт, що з такої індивідуальної спортивної гри, як великий теніс, хтось виїде переможцем, а хтось переможеним. Стоїцизм, яким пронизаний вірш, навчає умінню насолоджуватися життям, цінувати його, незалежно від конкретних умов.

Редьярд Кіплінг був абсолютно правий, називаючи як успіх, так і поразку *самозванцями*, адже ці два поняття неабияк оманливі. Здавалось би, одна позитивна подія, одна негативна — що в них суперечливого? Певна річ, зазнаючи поразки, людина розчаровується, однак програш здатний принести набагато більше користі, ніж перемога. Такої думки дотримується Кайл Робертс (Kyle Roberts), керівник одного з відділів сучасної консалтингової компанії Резалтант (Resultant, n. d.). Науковець за сумісництвом, він визнає, що однією зі справжніх проблем є те, що ми часто дозволяємо оцінювати нашу особистість завдяки успіхам і невдачам у нашій кар'єрі. Містер Робертс вважає, що Редьярд Кіплінг мав рацію, і якщо ми розглядаємо «поразку» як можливість вчитися, а «тріумф» — як спосіб подякувати тим, хто причетний до цієї перемоги, тоді ми на правильному шляху. Керівник упроваджує цю політику в роботі компанії та стверджує: якщо ми продовжуватимемо розглядати провали як можливості, а перемоги — як приводи для святкування, ми завжди будемо досягати кінцевої мети. І ця стратегія, на його думку, працює в будь-якій сфері, тож не варто надто акцентувати на своїх помилках і невдачах, адже завжди є спосіб стати сильнішими й кращими (Resultant, n. d.).

На батьківщині поета у двох вищих навчальних закладах Індії — Національній академії оборони (НАО) в штаті Махараштра (The National Defence Academy (NDA)) та Індійській військово-морській академії в штаті Керала (Indian Naval Academy (INA)) — рядки вірша «If» надруковані цілком і розміщені на стінах біля навчальних місць студентів-курсантів. Це підтверджують самі випускники академії на своїх сторінках у соціальних мережах, одним із яких є Мануй Джиндал (Manuj Jindal, n. d.) — офіцер Індійської адміністративної служби (Indian Administrative Service) і виконавчий директор міської державної адміністрації в Тхане:

Мій найулюбленіший вірш — це «If» Р. Кіплінга, який я прочитав вперше у себе в кімнаті в Академії. Він висів у дерев'яній рамці в кожній кімнаті кадетів цієї престижної Академії. І це була єдина річ, що надихала мене пройти крізь усі випробування кадетського життя в Академії. Тоді я не зміг приборкати депресію,

але саме цей вірш зробив мене сильним як зараз.

Урядовець зазначає, що перечитування цього вірша Редьярда Кіплінга дало йому зрозуміти, що ти неодноразово можеш зазнати невдач, ти можеш пройти через чимало особистих «*битв*», які похитнуть твою віру в себе і в тих, хто тебе оточує, ти можеш поставити під сумнів свій вибір у житті, а також можеш шкодувати про деякі свої вчинки. У житті будуть як злети, так і падіння, але важливо те, чи зможеш ти встояти, коли в тебе нічого не залишиться... Чи будеш ти здатен почати спочатку, спробувати знову. Якщо ти зможеш боротися день за днем, тоді ти готовий до складної, але неймовірно цікавої, насиченої та пізнавальної подорожі під назвою «життя» (Manuj Jindal, n. d.).

Письменник Хушвант Сінгх, який увійшов в історію індійської літератури як один із найвизначніших істориків і видатних прозаїків, вважав «If» основою істини англійської Гіти — священного письма, що є безцінним джерелом мудрості та натхнення для людей усіх релігій і культур, першочерговою метою якої є допомога зрозуміти місце людини в цьому світі, а також віднайти сенс життя.

Усім відомий під псевдонімом Майкл Кейн, легендарний британський актор декламує поезію «If», надаючи можливості слухачу поринути у вічну мудрість класичного вірша Редьярда Кіплінга. Складається враження, ніби послання поета адресоване особисто кожному, концентруючи увагу на самопізнанні та особистому зростанні. Відео, яке записав актор (його справжнє ім'я — сер Моріс Джозеф Міклвайт), несе в собі цінні уроки терпіння, а також розуміння того, як варто долати життєві труднощі, залишаючись вірним самому собі. В описі до одного з цих роликів ідеться про різноманіття в індивідуальності пошукових запитів користувачів, а саме: чи потрібна їм мотивація, чи вони перебувають у пошуку підтримки, чи, можливо, хтось просто хоче зупинитися на мить і задуматися про вічне. Це відео ідеально підходить кожному, налаштовуючи правильний вектор руху в напрямі до самовдосконалення (Sigunat, 2017).

Очевидно, що в сучасному контексті «If» — це наснажлива поезія для людей будь-якого віку, професії чи соціального статусу. Так, у жовтні 2013 року професор Техаського університету Дж. Родні Шорт (J. Rodney Short), який близько двадцяти років займається аналізом вірша, опублікував мотиваційну книгу «*A Unique Look at Kipling's Poem If*», яка, на думку автора, заохотить читача взяти на себе відповідальність за своє життя, а також спонукатиме зупинитись і подумати, перш ніж приймати рішення, які можуть вплинути на майбутнє.

Вірш відіграє неабияке значення в житті визначних постатей, чий внесок в політику, культуру,

історію, науку або громадське життя відомі в загальносвітових масштабах. Значне місце «If» посідає в житті Джеральда Форда, 38-го президента США, який у юному віці був схильний до нападів гніву, через що його мати Дороті Ейер Гарднер змусила вивчити знаменитий вірш Редьярда Кіплінга «If» і наказала повторювати його щоразу, коли він дратувався. Про це згадує в есе Джеймс Кеннон (1994), помічник президента Форда з питань внутрішніх справ, а також автор книги «*Time and Chance: Gerald Ford's Appointment with History*».

Стратегія, за якою діяла Дороті Гарднер, є доволі ефективною, на думку сучасних психологів, і визнається як автосугестія, або самонавіювання. Американський психолог Ернест Россі (2007) в дослідженні «*What is a Suggestion? The Neuroscience of Implicit Processing Heuristics in Therapeutic Hypnosis and Psychotherapy*» розповідає про те, що повторювання тексту є одним зі способів заспокоєння чи фокусування в психологічній практиці. Це може допомогти людині зосередитися, зняти стрес або тривожність через ритмічне повторення слів чи фраз. Колишній редактор *The New York Times Book Review* Чарльз Макграт також ділиться своїми спогадами, як він у студентські часи переказував «If» щодня після клятви вірності прапора США (Pledge of Allegiance). Американський професор і літературний критик Крістофер Бенфі (2019) у біографічній книзі «*If: The Untold Story of Kipling's American Years*» опублікував інформацію про те, що першочергово Редьярд Кіплінг використав вірш «If» як заклик до стійкого та розсудливого лідерства, для післямови до історії про батька-засновника США Джорджа Вашингтона.

Включивши цей вірш до своєї збірки, Редьярд Кіплінг розмістив його навпроти елегії, присвяченої своєму вірному товаришу, 26-му президенту США Теодору Рузвельту. Особливу роль ця поема відіграла і в житті його племінниці — Елеонори Рузвельт, дружини єдиного в історії президента США, який обирався чотири терміни поспіль, — Франкліна Делано Рузвельта. Елеонора Рузвельт неодноразово висловлювала захоплення творчістю Редьярда Кіплінга у своїй газетній колонці «*Мій День*» (*My Day*), де висвітлювала свою активну громадську діяльність, зокрема писала про захист прав жінок і відстоювання громадянських прав для афроамериканців (2018).

Стає цілком зрозуміло, що поетичний текст Редьярда Кіплінга «If» є повноцінною частиною англо-саксонської культури та історико-літературної спадщини, що й сьогодні часто цитується в мотиваційних промовах сучасних політиків. Найвідоміший британський прем'єр-міністр Вінстон Черчилль уважав «If» своєю «духовною автобіографією», яка красномовно втілює вплив творчості Редьярда Кіплінга і на індивідуальну, і на колективну свідомість (Short, 2011). В. Черчилль часто цитував цей вірш у своїх виступах і статтях, адже вважав, що якості, описані в ньо-

му, були ключовими для успіху в житті. Вірші Редьярда Кіплінга часто використовувалися для пропаганди імперських ідей, чим допомогли сформувати образ Британії як могутньої й успішної держави. Вплив творчості Редьярда Кіплінга на В. Черчилля можна простежити на багатьох рівнях. По-перше, вірш «If» відтворює особисті якості В. Черчилля, такі як його мужність, наполегливість і віра в себе. По-друге, вірш відображає важливі для В. Черчилля ідеї, серед яких — необхідність боротьби за свободу і справедливість. По-третє, для В. Черчилля вірш був джерелом натхнення і підтримки у важкі часи, адже «If» — це заклик до мужності, наполегливості та віри в себе. Таким чином, В. Черчилль вважав, що він сам був прикладом того, як можна подолати труднощі і досягти великих висот: двічі ставав прем'єр-міністром Великої Британії, керував країною під час Другої світової війни і був лауреатом Нобелівської премії з літератури. Тож, на думку британського політика, «If» є уособленням того, як людина може подолати будь-які труднощі, якщо вона буде наполегливо боротися за свої ідеали, маючи силу волі й витримку, щоб ніколи не здаватися.

Ось хто справді знає про витримку, так це спортсмени, і як не дивно, вірш Редьярда Кіплінга «If» також вплинув на життя деяких із них. Зокрема йдеться про абсолютного чемпіона світу у важкій вазі, одного з найвідоміших боксерів в історії світового боксу Мухаммеда Алі. Відомо, що він носив вірш Редьярда Кіплінга «If» у своєму гаманці як своєрідний дороговказ протягом усього життя, а читання цього вірша відбувається до сьогодні в центрі Мухаммеда Алі в Луїсвіллі, штат Кентуккі. У 2021 році з нагоди святкування Міжнародного жіночого дня ще одна велика спортсменка — професійна американська тенісистка та чотириразова олімпійська чемпіонка Серена Вільямс — продекламувала натхненну адаптацію мисткині розмовного жанру Діанни Роджер вірша Редьярда Кіплінга «If» як потужний заклик для сучасної жінки ніколи не здаватися всупереч усім випробуванням долі (BBC Sport, n. d.).

І нарешті, творчість Редьярда Кіплінга завжди поцінювали в Україні, однак поетичні твори англійця набули особливого значення в житті українців у зв'язку із суспільно-політичними подіями в країні. Харизматичний фронтмен волелюбного рок-гурту «*Тінь Сонця*» Сергій Василюк ще у 2011 році видав диск із піснями, в основу яких лягли вірші Редьярда Кіплінга «*Денні Дівер*», «*Лукканон*», які несуть у собі глибоке захоплення та відданість національним ідеалам. Рік потому у Вінниці на «*Kipling-фест*» зібралися поціновувачі британського письменника, серед яких були й українські перекладознавці та перекладачі Максим Стріха і Володимир Чернишенко. Програма зустрічі передбачала концерт за мотивами творчості письменника, де також лунали мелодії на слова Редьярда Кіплінга (Чернишенко, 2016).

Громадсько-політичні події в Україні 2014 року викликали новий інтерес нашого суспільства до творчості письменника. У зв'язку з драматичними та, на превеликий жаль, трагічними подіями на Майдані Незалежності в Києві твори Редьярда Кіплінга отримали нові, актуальні потрактування. У дванадцятому випуску газети «День» автор статті «Кіплінг на Майдані» розглянув певні моменти з «Книги Джунглів», указуючи на паралелі з подіями на Майдані. У тексті публікації відзначається самоорганізація та єдність Майдану, що нагадує світ джунглів, де всі тварини, незалежно від походження, є рівними перед лицем спільної загрози.

У той же час Володимир Чернишенко узяв на себе сміливість висловити свою стурбованість і певну розчарованість ставленням влади, взявши за основу вірш Редьярда Кіплінга «Раб, який царює», що його багато хто вважав уособленням тодішнього голови держави В. Януковича (Рижков, 2014). «Якщо» в перекладі Євгена Сверстюка звучав на трибунах Євромайдану в січні 2014 року, додаючи натхнення українцям у боротьбі за права та єдність нації. У той час Редьярд Кіплінг допомагав Україні не тільки словом, але й ділом. Про це писали в газетах: «Кіплінг допоможе родинам військових» (Томчишин, 2014), про це говорили на телебаченні (2015), а також обговорювали на зустрічі в Національному музеї літератури України.

Мова йшла про благодійний проект під назвою «Книга, що зупиняє кулю», натхненником якого став перекладач Володимир Чернишенко. Завдяки видавництву «Навчальна книга — Богдан» і продажам друкованих віршів Редьярда Кіплінга «Хлопча не зухвалий» і «Діти» було зібрано кошти для допомоги родині військового Ігоря Бориса, який поклав своє життя, боронячи Україну під Зеленопіллям у липні 2014 року. А тисячний продаж тиражу найвідомішого вірша Редьярда Кіплінга «If» у перекладі Василя Стуса під назвою «Синові» дав змогу придбати бронезилет для українського солдата, бійця роти «Штурм».

Вибір поезії для благодійної акції «Книга одного вірша» базувався на глибокому символізмі, пов'язаному з Україною. Тут поєднується традиція, яку започаткував Редьярд Кіплінг, — допомогти військовим, збираючи кошти із продажу книжок-метеликів, і власне сама історія перекладу поезії «If», який здійснив Василь Стус під час перебування в ув'язненні в радянській тюрмі. Тлом, використаним у книжці, став оригінал рукопису перекладу Василя Стуса, який надав його син. На задній палітурці кожного екземпляра був намальований чорний квадратик, розміри якого відповідали частині бронезилета, яку покупець допоміг придбати для збереження життя солдата. Ця неймовірна ідея, яку реалізували ті, хто працював над проектом, служить наочним прикладом того, що це в прямому значенні «Книга, що зупиняє кулю».

Висновки

Завдяки наведеним прикладам ми переконались, що віршем «If» захоплюються сучасні актори, спортсмени, співаки, політики, письменники, професори, підприємці, урядовці. Той факт, що цю поезію цитують люди з різних сфер діяльності, є свідченням його її позачасової та надихальної якості. Це означає, що вірш не обмежується певним часом або місцем, а звертається до вічних цінностей і тем, які хвилюють людей усіх часів. Він здатний закликати до дії, давати надію та віру в краще майбутнє. Вірш, який може знайти відгук у серцях людей з різних культур, соціальних груп і професійних сфер, є справді видатним твором. Він є доказом того, що мистецтво об'єднує людей і дає їм духовну опору. Аналіз позатекстових особливостей творчості Редьярда Кіплінга, пов'язаної з віршем «If», показав його вплив на формування сучасної особистості не лише в межах англо-саксонської культури, але також і в Україні. Наявність більш ніж п'ятнадцяти варіантів перекладацької інтерпретації цієї поезії українською мовою свідчить про неослабний інтерес вітчизняних перекладачів до Кіплінгового тексту, а також перекладацьких труднощів, які треба розв'язувати в процесі відтворення сконцентрованого, афористичного тексту оригіналу.

Перспективним із цієї точки зору вбачаємо дослідження індивідуально-авторської специфіки цього вірша з позиції перекладознавчого аналізу, що допоможе у вирішенні проблем мультиваріативності перекладів дистанційно віддалених текстів оригіналів у межах теорії та практики художнього перекладу.

Покликання

- Видавництво Навчальна книга — Богдан. (2015, 10 лютого). *Ганна Осадко — про благодійний проект НК-«Богдан» «Книга одного вірша»* [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=P7fT6BMnSP0>
- Івшина, Л. (2014, 24 січня). *Кіплінг на Майдані. Як «Книга джунглів» пов'язана з подіями на головній площі України. День*. <https://day.kyiv.ua/article/cuspilstvo/kiplinh-na-maydani>
- Кіплінг, Дж. Р. (2016). *Сім морів. Поетичні твори*. Навчальна книга — Богдан.
- Майдан Моніторинг. (2014, 20 січня). *Р. Кіплінг. «Якщо». #Євромайдан #Харків 18 січня 2014 р.* [Відео]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=1vLqOGkzz68>
- Навчальна книга — Богдан. (2015, 2 червня). *«Книга, що зупиняє кулю» — у Національному музеї літератури України*. https://bohnan-books.com/news/knyga_shcho_zupynyaie_kulyu_u_natsional_nomu_muzeji_literatury_ukrayiny
- Томчишин, Ю. (2014, 6–12 серпня). *Кіплінг допоможе родинам військових. Наш день*.
- BBC. (2019, May 1). *#changethegame: Rudyard Kipling's If poem reimagined for women*. <https://www.bbc.com/sport/48112411>
- BBC. (2022, August 10). *Serena Williams reads reimagined version of Rudyard Kipling's famous poem 'If'*. <https://www.bbc.com/sport/av/56294852>
- Benfey, C. (2019). *If: The untold story of Kipling's American years*. Penguin Press.
- Cannon, J. M. (1994). *Time and chance: Gerald Ford's appointment with history*. HarperCollins.
- Dillingham, W. B. (2001). *The Kipling Question. The Sewanee Review, 109(3), 447–453*. <http://www.jstor.org/stable/27549064>

Jindal, M. [@manujjindal]. (2021, December 1). *This is my favorite poem "If" by Rudyard Kipling...* [Photograph]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CW7RhSTDLSST>

Keating, P. J. (1994). *Kipling the poet*. Martin Secker & Warburg Ltd.

Kipling, R. (1922). *Rewards and Fairies*. Garden City, N.Y., Doubleday, Page & company.

Muhammad Ali Center. (n.d.). <https://alicenter.org>

Neruda, P. (2021). *The complete memoirs: Expanded edition*. Farrar, Straus and Giroux.

NobelPrize.org. (n.d.). *Nobel Prize in literature 1907*. <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1907/summary>

Resultant. (n.d.). <https://resultant.com/about>

Rossi, E., & Rossi, K. (2007). What is a Suggestion? The Neuroscience of Implicit Processing Heuristics in Therapeutic Hypnosis and Psychotherapy. *American Journal of Clinical Hypnosis*, 49(4), 267–281. <https://doi.org/10.1080/00029157.2007.10524504>

Short, J. R. (2011). *The Wisdom of If: Master the essence of Kipling's inspirational poem and change your life*. Jrsk Books.

Short, J. R. (2013). *A Unique Look at Kipling's Poem If*. Jrsk Books.

signat. (2017, April 14). *If, Rudyard Kipling's poem, recited by Sir Michael Caine* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=EEFMVfI2UY>

Smith, L. (1966, August 29). Round one at Forest Hills. *Sports Illustrated*. <https://vault.si.com/vault/1966/08/29/round-one-at-forest-hills>

Sureset Resin Systems. (n.d.). *"If" by Rudyard Kipling for Westward Ho!* <https://www.sureset.co.uk/casestudies/if-by-rudyard-kipling-for-westward-ho>

Tapp, H. A. (1933). *United Services College 1874–1911: A Short Account of Rudyard Kipling's Old School at Westward Ho!* Gale & Polden.

The Eleanor Roosevelt Papers Digital Edition. (2018). *My Day Index: Kipling, Rudyard, 1865–1936*. <https://www2.gwu.edu/~erpapers/myday/index/person/erp-pn-rudkip.html>

Wheatcroft, G. (1995, October 14). If we could keep our heads... *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/voices/if-we-could-keep-our-heads-1577748.html>

References (translated and transliterated)

BBC. (2019, May 1). *#changethegame: Rudyard Kipling's If poem reimagined for women*. <https://www.bbc.com/sport/48112411>

BBC. (2022, August 10). *Serena Williams reads reimagined version of Rudyard Kipling's famous poem 'If'*. <https://www.bbc.com/sport/av/56294852>

Benfey, C. (2019). *If: The untold story of Kipling's American years*. Penguin Press.

Cannon, J. M. (1994). *Time and chance: Gerald Ford's appointment with history*. HarperCollins.

Dillingham, W. B. (2001). The Kipling Question. *The Sewanee Review*, 109(3), 447–453. <http://www.jstor.org/stable/27549064>

Ivshyna, L. (2014, January 24). *Kiplinh na Maidani. Yak "Knyha dzhunhliiv" poviazana z podiiamy na holovni ploschi Ukrainy* [Kipling on the Maidan. How the Jungle Book is connected to the events in Ukraine's main square]. Den. <https://day.kyiv.ua/article/cuspilstvo/kiplinh-na-maydani>

Jindal, M. [@manujjindal]. (2021, December 1). *This is my favorite poem "If" by Rudyard Kipling...* [Photograph]. Instagram. <https://www.instagram.com/p/CW7RhSTDLSST>

Keating, P. J. (1994). *Kipling the poet*. Martin Secker & Warburg Ltd.

Kipling J. R. (2016). *Sim moriv. Poetychni tvory* [Seven Seas. Poems]. Navchalna knyha — Bohdan.

Kipling, R. (1922). *Rewards and Fairies*. Garden City, N.Y., Doubleday, Page & company.

Maidan Monitorinh. (2014, January 20). R. Kipling. "Yakshcho". #Yevromaidan #Kharkiv 18 sichnia 2014 r. [R. Kipling. "If". #Euromaidan #Kharkiv January 18, 2014]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=1vLqOGkzz68>

Muhammad Ali Center. (n.d.). <https://alicenter.org>

Navchalna knyha — Bohdan. (2015, June 2). *"Knyha, shcho zupnyiaie kuliu" — u Natsionalnomu muzei literatury Ukrainy* ["The Book That Stops the Bullet" at the National museum of literature of Ukraine]. <https://bohdan-books.com/news/knyga-shcho-zupnyiaie-kulyu-u-natsional-nomu-muzeyi-literatury-ukrayiny>

Neruda, P. (2021). *The complete memoirs: Expanded edition*. Farrar, Straus and Giroux.

NobelPrize.org. (n.d.). *Nobel Prize in literature 1907*. <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/1907/summary>

Resultant. (n.d.). <https://resultant.com/about>

Rossi, E., & Rossi, K. (2007). What is a Suggestion? The Neuroscience of Implicit Processing Heuristics in Therapeutic Hypnosis and Psychotherapy. *American Journal of Clinical Hypnosis*, 49(4), 267–281. <https://doi.org/10.1080/00029157.2007.10524504>

Short, J. R. (2011). *The Wisdom of If: Master the essence of Kipling's inspirational poem and change your life*. Jrsk Books.

Short, J. R. (2013). *A Unique Look at Kipling's Poem If*. Jrsk Books.

signat. (2017, April 14). *If, Rudyard Kipling's poem, recited by Sir Michael Caine* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=EEFMVfI2UY>

Smith, L. (1966, August 29). Round one at Forest Hills. *Sports Illustrated*. <https://vault.si.com/vault/1966/08/29/round-one-at-forest-hills>

Sureset Resin Systems. (n.d.). *"If" by Rudyard Kipling for Westward Ho!* <https://www.sureset.co.uk/casestudies/if-by-rudyard-kipling-for-westward-ho>

Tapp, H. A. (1933). *United Services College 1874–1911: A Short Account of Rudyard Kipling's Old School at Westward Ho!* Gale & Polden.

The Eleanor Roosevelt Papers Digital Edition. (2018). *My Day Index: Kipling, Rudyard, 1865–1936*. <https://www2.gwu.edu/~erpapers/myday/index/person/erp-pn-rudkip.html>

Tomchyshyn, Yu. (2014, August 6–12). *Kiplinh dopomozhe rodynam viiskovykh* [Kipling to help military families]. *Nash den*.

Vydavnytstvo Navchalna knyha — Bohdan. (2015, February 10). *Hanna Osadko — pro blahodiinyi proekt NK-"Bohdan" "Knyha odnoho virsha"* [Hanna Osadko — about the charity project of the Bogdan Publishing House "Book of One Poem"] [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=P7fT6BMnSP0>

Wheatcroft, G. (1995, October 14). If we could keep our heads... *The Independent*. <https://www.independent.co.uk/voices/if-we-could-keep-our-heads-1577748.html>

Anastasiia Hovdi

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine

Vladyslava Demetska

Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine

THE TIMELESS POWER OF A WORD.

REFLECTIONS OF THE TRUTH OF RUDYARD KIPLING'S "IF" IN THE MULTICULTURAL DIMENSION

The article highlights the chrono-specific peculiarity of R. Kipling's poem "If" from the point of view of its wide popularity within not only the Anglo-Saxon linguistic culture but also within the Ukrainian society especially on the edge of its modern historical events. The well-known truth of this poem is reflected in the aphoristic compression of the text, the way the simple hu-

man being's challenges and values are described and the way-outs it proposes. The article aims to define the reasons for the timeless popularity of the analyzed verse within Anglo-Saxon linguistic culture, which takes place in forming core personal values, realized in the general "portrait" of a modern successful figure of different social activities in this linguistic culture. The biographical approach allows us to trace the role this poem plays in forming a personality from various social spheres of a man's activity, that of sport, politics, business and even military forces. On the other hand, the interpretative analysis helps to point out the conceptual messages of the poem, which serve to the formation of the pragmatic specificity of the text, that influences the audience regardless of its social or age divergence. The usage of the elements of translational analysis makes it possible to understand the way the pragmatic potential of the source text is revealed in the Ukrainian translational versions. The relevance of the poem to the socio-political challenges of modern Ukraine is revealed in more than fifteen translational versions (or interpretations) of this poem in the Ukrainian language.

The study proves that this poem occupies a special place in Anglo-Saxon culture due to its appeal to the traditional values of this culture, while also having the ability to influence the formation of a modern personality not only within Anglo-Saxon culture, but also, for instance, in Ukraine. The perspectives of this research are seen in the suggestion that the appearance of several translations speaks for the necessity to undertake the comparative translation analysis with the aim of studying all such versions from the point of view of their resemblance to the source text with further supposition of the most adequate translational variant.

Keywords: poetic text; R. Kipling; interpretative method; translational analysis; multicultural dimension; extra-textual specificity.

Стаття надійшла до редколегії 07.11.2024